

YTTRANDE

Dnr S2024/01966

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 12 mars 2025

Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård (SOU 2022:41)

Sammanfattning

SPF Seniorerna stöder några av utredningens förslag, bland andra att

- det inte ska vara förbjudet för en kommun att anställa läkare i den kommunala hälso- och sjukvården,
- regionen ska säkerställa att enskilda som är inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården kan få en medicinsk bedömning av en läkare dygnet runt,
- kommunen ska säkerställa att enskilda som är inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården kan få en medicinsk bedömning av sjuksköterska dygnet runt,
- alla kommuner ska ha en ledningsansvarig för kommunal hälso- och sjukvård samt att
- det ska finnas en ledningsansvarig för planering, uppföljning och samordning av regionens hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunerna.

Allmänt

Behov och krav på samverkan mellan kommuner och regioner har funnits sedan Ädelreformen infördes 1992, då kommunerna gavs ett sjukvårdsansvar. En fungerande samverkan har dock varit svår att uppnå. Detta trots ett flertal försök att på olika sätt stötta och kräva en förbättring. Olika former av kommunikationslösningar, krav på kommunikation mellan vårdgivarna, digitala planeringshjälpmedel, planeringsdokument, krav på samverkansavtal med mera har inte uppnått målet: en fungerande samverkan.

Kraven på samverkan mellan region och kommun bör öka, oavsett organisationsform. För att uppnå samverkan mellan kommun och region måste den medicinska kompetensen stärkas i kommunernas hälso- och sjukvård. Det kan ske på flera sätt, några mer långsiktiga och ingripande än andra.

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

4.1 Läkarmedverkan bör stärkas inom ramen för befintliga strukturer

SPF Seniorerna delar utredningens bedömning att den största potentialen till en bättre och mer välfungerande läkarmedverkan i kommunal hälso- och sjukvård finns i att stärka befintliga strukturerna för samverkan mellan region och kommun, samt att förslag som förstärker och förbättrar redan befintliga strukturer bör prioriteras framför andra mer ingripande lösningar.

Förbättring i läkarmedverkan i den kommunala hälso- och sjukvården behövs nu och ska därför inte invänta eller avvakta pågående långsiktiga förändringar. Större reformer, inte minst ändring av huvudmannaskap, tar tid. Vårdansvarskommittén (S 2023:04) ska senast den 25 juni 2025 redovisa sin analys och beslutsunderlag om införandet av ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården. Men kommitténs uppdrag omfattar tyvärr inte den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården.

4.1.1 Genomför redan lämnade förslag om lagkrav på tillgång till medicinsk bedömning dygnet runt

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att

- lag ska kräva att regionen ska säkerställa att enskilda som är inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården vid behov kan få en medicinsk bedömning av en läkare dygnet runt samt att
- kommunen ska säkerställa att enskilda som är inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården vid behov kan få en medicinsk bedömning av sjuksköterska dygnet runt.

Likalydande förslag lämnades av Utredningen om äldreomsorgslag och stärkt medicinsk kompetens i kommuner (S 2020:16) i betänkandet *Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer* (SOU 2022:41). Som remissinstans lämnade SPF Seniorerna sitt yttrande i november 2022. Vårt ställningstagande har inte ändrats sedan dess.

4.6.4 Genomför redan lämnade förslag om lagkrav på medicinsk kompetens på ledningsnivå

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att lag ska kräva

- en ledningsansvarig för kommunal hälso- och sjukvård i alla kommuner samt
- en ledningsansvarig för planering, uppföljning och samordning av regionens hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunerna.

Likalydande förslag lämnades av Utredningen om äldreomsorgslag och stärkt medicinsk kompetens i kommuner (S 2020:16) i betänkandet *Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer* (SOU 2022:41). Som remissinstans lämnade SPF Seniorerna sitt yttrande i november 2022. Vårt ställningstagande har inte ändrats sedan dess.

5.4 Det ska inte vara förbjudet för kommuner att anställa läkare för patientnära kliniskt arbete

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att det inte ska vara förbjudet för en kommun att anställa läkare för patientnära kliniskt arbete i den kommunala hälso- och sjukvården.

Det finns mycket som förenar Sveriges 290 kommuner. Men de uppvisar också avsevärda olikheter. De minsta kommunerna har under 3 000 invånare och den största närmar sig 1 000 000 invånare. Det finns kommuner som har anställt egna sjuksköterskor samt arbets- och fysioterapeuter. Dagens ordning där kommunerna är förbjudna att anställa läkare är otidsenlig och inte ändamålsenlig. Kommuners möjlighet att anställa läkare om de själva finner det lämpligt ligger också i linje med principen om kommunal självstyrelse.

Specialister i exempelvis geriatrik och allmänmedicin som är anställda av kommunen eller både kommunen och regionen kan underlätta vård- och omsorgsteamens arbete vilket vore positivt för både de äldres och personalens trygghet samt skulle förtydliga kommunens ansvar som huvudman för alla äldre i behov av vård och omsorg.

7.2.1 Utveckla en nationell ledarskapsutbildning för chefer inom den kommunala hälso- och sjukvården

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att regeringen ska ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla en nationell ledarskapsutbildning anpassad för chefer inom den kommunala hälso- och sjukvården.

Styrning och ledning av hälso- och sjukvården är väsentlig för att åstadkomma bra resultat och möjliggöra att seniorer erbjuds en äldresjukvård av god kvalitet. En särskilt anpassad nationell utbildning för den kommunala hälso- och sjukvården som tillhandahålls likvärdigt för alla ledare borgar för en jämlik äldrevård, oavsett bostadsort.

I detta ärende har SPF Seniorernas förbundsordförande beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande.

Eva Eriksson
Förbundsordförande

SPF Seniorerna är en av Sveriges största ideella organisationer med närmare en kvarts miljon medlemmar i cirka 750 föreningar över hela landet, samt Sveriges äldsta seniororganisation, bildad 1939. Förbundet är verkligt partipolitiskt och religiöst obundet och organiserar alla som har någon form av pension och deras partner.